

तर्ह्यभयद्रव्यस्यागः श्रेयानित्याशंक्याह बाहोति श्रुतानां बाह्यमाभ्यन्तरं च यद्व्यन्तत्सर्वस्व भावं स्वस्य प्रत्यागमनः भावं सत्तां पश्य जानीहि तदालम्ब्यतिरिक्तं नास्तीत्यर्थः तथा च श्रुतिः आत्मैवेदं सर्वमिति ये तु पुमांसस्तद्वात्मरूपं भूतं नित्यसिद्धं पश्यन्ति दत्तमिति पाठेऽपि स एवार्थः ते महतो भयात् उभयद्रव्यसंगजात्सारांस्तु व्यन्ते कस्मिन्त्यमरीचिकोदकस्येव मनस्येव त्यागः कर्तव्यो न स्वतत्पतस्तस्य नित्यमिदं तत्त्वादिनिर्मावः

बाह्यान्तरं च भूतानां स्वभावं पश्य भारत ॥ ये तु पश्यन्ति तद्भूतं मुच्यन्ते ते महाभायात् ॥ ११ ॥ भवान्पिता भवान्माता भवान्भ्राता भवान्गुरुः ॥ दुःखप्रलापानां तस्य तन्मेत्वं क्षन्तुमर्हसि ॥ १२ ॥ तथ्यं वायदिवाऽतथ्यं यन्मयैतत्प्रभाषितं ॥ तद्विद्विष्टयिषीपालभक्त्या भरतसत्तम ॥ १३ ॥ इति श्रीमहाभारतेशांतिपर्वणि राजध० सहदेववाक्ये त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥ वैशंपायन उवाच ॥ अव्याहरतिकैते ये धर्मराजे युधिष्ठिरे ॥ भ्रातृणां ब्रुवतां तान् विविधान्वेदनिश्चयान् ॥ १ ॥ महाभिजनसंपन्ना श्रीमत्यायतलोचना ॥ अभ्यभाषतराजेंद्रद्रौपदीयोषितांवरा ॥ २ ॥ आसीनमृषभं राज्ञां भ्रातृभिः परिवारितं ॥ सिंहशार्दूलसदृशैर्वारणैरिव यथ ॥ ३ ॥ अभिमानवती नित्यं विशेषेण युधिष्ठिरे ॥ लालिता स तं राज्ञा धर्मज्ञा धर्मदर्शिनी ॥ ४ ॥ आमंभ्यविपुलश्रोणीसाम्नापरमवलगुना ॥ भर्तारमभिसंप्रेक्ष्य ततो वचनमब्रवीत् ॥ ५ ॥ द्रौपद्युवाच ॥ इमे ते भ्रातरः पार्थशुष्यन्ते स्तोका इव ॥ वावाश्रयमानास्तिष्ठन्ति न चैनानभि नंदसे ॥ ६ ॥ नंदयैतां न्महाराज मत्तानि वमहाद्विपान् ॥ उपपन्नेन वाक्येन स तं दुःखभागिनः ॥ ७ ॥ कथं द्वैतवने राजन् पूर्वमुक्ता तथा वचः ॥ भ्रातृनेतान् स्मसहितान् शीतवाता तपादि तान् ॥ ८ ॥ वयं दुर्योधनं हत्वा मृधेभोक्ष्याममेदिनीं ॥ संपूर्णां सर्वकामानामाहवे विजयैषिणः ॥ ९ ॥ विरथांश्चरथान् रुक्वानिहत्य च महागजान् ॥ संस्तीर्य चरथैर्भूमिससादिभिररिंदमाः ॥ १० ॥ यजतां विविधैर्यज्ञैः स मृद्धैरासदक्षिणैः ॥ वनवासकृतं दुःखं भविष्यति सुखाय वः ॥ ११ ॥ इत्येतानेव मुक्त्वा त्वं स्वयं धर्मभृतां वर ॥ कथमद्य पुनर्वीरविनिहंसि मनांसिनः ॥ १२ ॥ नक्कीवो वसुधां भुंक्ते नक्कीवोधनमश्नुते ॥ नक्कीवस्य गृहेषु त्रामत्स्याः पंकड्वा सते ॥ १३ ॥ नादंडः क्षत्रियो भाति नादंडो भूमिमश्नुते ॥ नादंडस्य प्रजाराज्ञः सुखं विंदति भारत ॥ १४ ॥ मित्रता सर्वभूतेषु दानमध्ययनं तपः ॥ ब्राह्मणस्यैव धर्मः स्यान्न राज्ञो राजसत्तम ॥ १५ ॥ असतां प्रतिषेधश्च सतां च परिपालनं ॥ एष राज्ञां परो धर्मः समरे चापलायनं ॥ १६ ॥

इति शांतिप० रा० नै० भारतभा० त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥ ॥ ७३ ॥ अव्याहरति वक्तव्या भावान्तु क्रोधान्मोख्याद्वा ॥ १२ ॥ ३ ॥ ॥ ४ ॥ साम्रासां त्ववोदेन वलुनारमणीयेन ॥ ५ ॥ स्लोककाश्चातकाः वावाश्रयमानाः पुनः पुनः क्रंदंतः ॥ ६ ॥ उपपन्नेन युक्तियुक्तेन ॥ ७ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ प्रतिषेधोदंडः राज्यान्निर्वासनं वा ॥ १६ ॥

॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥